

KKK – KORDUVAD KÜSIMUSED_09.12.2016

nr	TEEMA	KÜSIMUS	VASTUS
1.	hanked	Alustav ettevõtte, kes soovib alustada metallitöõdega on esitanud 2 võrreldamatut hinnapakumist (hinnapakumuse sisaldab erinevaid tööriistu ja materjale). Taotleja väidab, et Eestist ei ole võimalik saada kolme võrreldavat hinnapakumist.	Taotlejal on võimalus küsida hinnapakumisi ka väljastpoolt Eestit. Hinnapakumused peab PRIA-le esitama hiljemalt maksetaotlusega ja juhul kui võrreldavaid hinnapakumisi ei ole võimalik saada ka rahvusvahelisel tasandil, siis lisab taotleja või toetuse saaja põhjenduse või pakkumiskutse vastuse.
2.	ehitamine rekonstrueerimine rajatised	Kas piisab taotleja kinnitusest, et rahastuse saamisel sõlmitakse sobiva hoone omanikuga hoone kasutamiseks rendileping või ostuakt?	Määruse § 37 lg 4 p.11 kohaselt tuleb projektitoetuse taotlemisel esitada ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitus, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
3.	projektide menetlus kohalikus tegevusgrupis (KTG)	Kui meie tehnilise kontrolli hetkel on taotlejal maksuvõlg, kas siis me võime teha otsuse, et taotlus ei lähe hindamisele? Kas peame teavitama enne taotlejat sellest või teeb seda PRIA, kui hindamisele mitte minevad taotlused nendeni jõuavad?	Määrus § 38 lõige 2 sätestab, et KTG kontrollib projektitoetuse taotleja, projektitaotluse ja toetatava tegevuse vastavust strateegias ja rakenduskavas, sealhulgas strateegia meetmes esitatud nõuetele. Seega kui rakenduskavas on välja toodud, et maksuvõla korral projektitoetuse taotlus ei kuulu hindamisele, siis võib KTG teha otsuse, et projektitoetuse taotlust ei hinnata. Kui maksuvõlg ei ole likvideeritud selleks ajaks kui PRIA hakkab kontrollima projektitoetuse taotluse nõuetele vastavust ja abikõlblikkust, siis teeb PRIA projektitoetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse.
4.	muu maaettevõtlus	Taotleja taotleb ettevõtluse investeeringute (ehitused, põhivara) meetmes toetust oma ettevõtte ISO 9001:2015 (demonstreerib organisatsiooni pühendumust kliendi rahulolule) sertifitseerimisele. Kas selline tegevus on abikõlblik?	Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse nr 1305/2013 art 45 järgi ei saa taotleda toetust ISO sertifikaadi saamiseks ei eraldiseisva tegevusena ega ka koos investeeringuga. EAFRD raames saab toetust taotleda tegevustele, mis võimaldavad maaettevõtetel olla efektiivsemad ja konkurentsivõimelisemad ehk teisisõnu teha vajalikud investeeringud, et minna hiljem taotlema ka ISO sertifikaati.
5.	koostöö-, ühis-, teadmussiirde projekt	Ühisprojekti tegevuskavas: Rahastamiskava, milles on märgitud ühisprojekti osaleva partneri kavandatav tegevus ja sellele vastav kavandatav eelarve (märgitakse eelarve, millele toetust ei küsita) Küsimus: Kas siinkohal tuleb ära näidata partnerite panus s.h. mitterahaline, mis on arvatud rahalisse väeringusse ja partnerite reaalsed rahalised kulud? Kas need kulud peavad olema arvatud projekti kogumaksumuse hulka ja millisel real need siis PRIA vormis peavad kajastuma?	Ühisprojekti uuendatud tegevuskavas ei ole nõutud partneri tegevuse eelarvet.

6.	projektide menetlus tegevusgrupis	Kas peale voo ru lõppu saabunud taotlused peab esitama PRIA-le või mitte.	PRIAle tuleb edastada ka peale taotlusvoo ru lõppu saabunud projektitoetuse taotlused, kuid need saavad taotluse rahuldama jätmise otsuse.
7.	projektide menetlus tegevusgrupis	Projektitaotlejaks on vallavalitsus ning hindamiskomisjoni liige on isik, kes on Saaremaa omavalitsuste liidu tegevdirektor – ning vallad on kõik SOL liikmed. Kas isik peab ennast taandama, kuna ta on menetlusosalisest töölalases sõltuvuses?	Määruse seletuskirjast: „Seotuse ilmnmisel tuleb vaadata igat konkreetset juhtumit eraldi, st kas konkreetset juhtumil esineb HMSis nimetatud taandamise alus või mitte ning kas isik võib olla otseselt või kaudselt huvitatud asja lahendist ning hinnata, kas ja millised asjaolud võivad tekitada kahtlust tema erapooletuses. Selliselt tuleb lahendada ka olukorrad, kus projektitoetuse taotluse esitajaks on KOV või KOVi omandis oleva äriühing või KOVi poolt asutatud sihtasutus või mittetulundusühing. Seega ei saa ette öelda, millised isikud tuleb taandada, st kui kaugele ulatub taandatavate isikute ring. Oluline on, et ei tohi tekkida isiku huvide kollisiooni. Seda aga tuleb igal üksikul juhul eraldi hinnata.“ Kui on ebamäärane olukord (nt nagu antud küsimuses), siis mittetaandamised tuleks protokollis põhjendada.
8.	ehitamine rekonstrueerimine rajatised	Kui plaanitakse taotleda toetust riigimaal asuva järveäärse puhkeala korrastuseks ja pinkide ja riietuskabiini paigaldamiseks, siis mis dokument peaks sel puhul olema , et tõendada, et see maa-ala on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks (§37 lg4 p11). Riik ei tee rendilepingut. Riik annaks kooskõlastuse.	Riigi poolt antav kooskõlastus on sobiv dokument õigusliku aluse tõendamiseks, aga kooskõlastus peab kehtima vähemalt 5 aastat viimasest toetuse väljamaksest arvates.
9.	ehitamine rekonstrueerimine rajatised	Milline hoone nimetus peaks olema ehitusloal või ehitusteatisel, kui taotletakse toetust büroorumide rekonstrueerimiseks või ehituseks, et toetust taotlus oleks abikõlblik. Näiteks kui osa hoonest jääb elamuks ja osa hoonest tuleb büroorumideks. Ei ole võimalik osa hoonest ühe nimetusega nimetada ja osa teise.	Selle otsuse, millist tüüpi hoone märgitakse ehitusloale otsustab KOV, kes annab välja ehitusloa. Olenevalt ehitise otstarbest peavad ruumid vastama ka kindlatele kriteeriumitele (elamutel ja avalikel sh. büroodel on nõuded erinevad). Lisaks sellele, et ehitisel peab olema elamust erinev kasutamise otstarve peab olema osa ehitisest ka äripind.
10.	ehitamine rekonstrueerimine rajatised	Milline hoonealuse maa sihtotstarve on sobilik kui MTÜ või äriühing taotleb toetust hoone ehituseks või rekonstrueerimiseks.	Määrus ei esita nõudeid hoonealuse maa sihtotstarbe kohta. Oluline on see, et hoone ehitamiseks oleks ehitus – ja kasutusloa. Eeldada võib, et kui taotletakse toetust avalikuks kasutamiseks mõeldud hoone ehitamiseks, siis ei saa olla tegemist elamumaaga. Vastavalt „Katastriüksuse sihtotstarvete liigid ja nende määramise kord“ määruse § 2 sätestatule saab KOV muuta omaniku taotluse alusel sihtotstarbe liiki. Vastavalt sama määruse § 2 lg 3 järgi määratakse sihtotstarve vastavalt katastriüksusele rajatava ehitise kasutusotstarbest. Ehk taotleja peaks suhtlema KOV-ga antud probleemi puhul, kui käesolev sihtotstarve ei ühti plaanitava hoone otstarbega.
11.	taotleja	Kui taotluse tegevused (asjade ostmine v ehitustegevus) ei ületa riigihanke piirmäära, ehk kui taotleja riigihanget tulenevalt summa väiksusest niikuinii läbi viima ei pea – kas peab ikkagi taotlusel määratlema enda kui riigihanke kohustuslane (juhul, kui taotleja on RHS tulenevalt	Kui on teada, et taotleja on riigihanke kohustuslane, siis tuleb taotlusel märkida end RHSi kohustuslaseks.

		hankekohustuslane)?	
12	taotleja	<p>Vastavalt Rahandusministeeriumi seisukohale ei saa eraõigusliku juriidilise isiku hankijaks määratlemisel võtta lõplikku ja ajas muutumatut seisukohta, vaid isik peab igal aastal uuesti hindama, kas ta vastab Riigihangete seaduse (RHS) § 10 lg 2 eeldustele või mitte. Nn rahastamiskriteeriumi täitmise kontrollimisel tuleb arvestada andmeid (majandus- või eelarveaasta põhiselt) etteulatuvalt, mitte tagasiulatuvalt ning analüüsida, kas selle majandus- või eelarveaasta alguses tehtud prognooside kohaselt täidab isik aasta jooksul RHS § 10 lg 2 p 2 sätestatud nn rahastamiskriteeriumi (sh tuleb nn riigi poolse rahastuse hulka arvata nt Euroopa Liidu vms toetused). Juhul kui isik nn rahastamiskriteeriumi täidab, vastab isik RHS § 10 lg 2 p 2 eeldustele.</p> <p>Kas ikka on vajalik ja milleks on sellise käsitluse puhul vajalik taotlejal esitada eelmise majandusaasta tulude jaotus?</p> <p>Kuidas taotleja märgib e-pria taotluses oma riigihankekohustuslaseks olemise juhul, kui ta arvestab seda etteulatuvalt ja hetkel riigihankekohustuslust tal ei ole?</p> <p>Kas PRIA loeb ilmseks veaks, kui taotlusel on märke riigihankekohustuslase kohta tehtud PRIA arusaamast erinevalt?</p>	<p>Eelmise majandusaasta tulude jaotuse esitamine on vajalik, et PRIA-l oleks ühe meetodina võimalik hinnata taotleja poolt koostatud tuluprognosi objektiivsust.</p> <p>Kui taotleja märgib end mitteriigihankekohustuslaseks, kuigi ta tegelikult seda on, siis tõepoolest loeb PRIA selle ilmseks veaks. Kuid juhul, kui taotlus esitatakse ajal, mil taotleja ei ole veel riigihankekohustuslane, kuigi on olemas teave, et tegemist on potentsiaalse riigihankekohustuslasega, siis taotlemisel end mitteriigihankekohustuslaseks märkimine ei pruugi viga kaasa tuua.</p>
13	tegevusgrupi piirkonna muutus	<p>Kas on juba olemas mingi umbmäärane seisukoht KTGde tulevikust haldusreformi valguses?</p>	<p>MAK 2014-2020 muudatustepaketis on kavandatud järgmine LEADERi meetmelehe muudatus: " Kui programmiperioodi jooksul toimub kohaliku tegevusgrupi liikmeks olevate omavalitsusüksuste liitumine, mille tulemusel kohalik tegevusgrupp ei vasta enam tegevuse liigi 19.1 kirjelduse punktis 8.2.13.3.6.1 toodud nõuetele tema liikmeks olevate omavalitsusüksuste arvu või nende piiride osas, peab kohalik tegevusgrupp vastama tingimustele, mille maaeluminister näeb ette oma rakendusmäärusega." Seega maaeluminister võib kehtiva määruse muudatustega ette näha täiendavad nõuded KTG liikmeks olevate omavalitsusüksuste arvu või tegevuspiirkonna piiride osas. Oleme seisukohal, et kui seoses kohalike omavalitsusüksuste liitumisega jääb kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkond alla kolme kohaliku omavalitsusüksuse või kui liikmeks olevate KOVide territoorium ei kattu KTG tegevuspiirkonnaga, siis</p>

			võib tegevusgrupp jätkata heakskiidetud strateegia elluviimist samal territooriumil, mille kohta on strateegia koostatud.
14	hanked	Kas taotleja määrab oma riigihanke kohustuse tulenevalt projektimaksumusest kokku või eraldiseisvate tegevuste (ridade) järgi? Näiteks taotletakse ühes projektis toetust renoveerimiseks 27000 ja masina ostmiseks 3000, kogumaksumusega 30 000 või näiteks ühisprojektis on kavandatud koolitus 4000, kodulehekülje koostamine 4000 ja trükise trükkimine 2000, kogumaksumusega 10000 (hinnapakkujad on 3 erinevat firmat, sest koolituse läbiviija ei tee kodulehekülgesid ja ka trükkimise teostab hoopis kolmas firma)	<p>PRIA: Ühe hanke raames saab hankida erinevaid osi. Riigihanke kohustus ei pruugi tuleneda projektimaksumusest, vaid vaadelda tuleb siiski eraldiseisvaid ridu ning ridade alusel otsustada, millised nendest tegevustest on sama eesmärgi saavutamiseks ja seetõttu funktsionaalselt koostoimivad, millisel põhjusel tuleb selliste tegevuste läbiviimiseks üks hange. Kindlasti tuleb taotlejal silmas pidada, et riigihankelepingud on jaotatavad 3-ks: asjad, teenused ja ehitustööd (RHS § 4 lg 3-5). See tähendab, et hankeleping võib sisaldada vaid asjad+asjad või teenused+teenused või ehitustööd+ehitustööd. Segalepingud, kus ühe hankemenetluse raames ostetakse näiteks nii asja kui teenust on lubatud ja kohustuslik vaid juhul, kui erinevad osad on omavahel lahutamatu seotud ja moodustatud jagamatu terviku.</p> <p>Kui lähtuda eeltoodud loogikast ning taotleja ebatäpsest küsimusest, siis pigem eeldan, et viidatud masin ei ole objektiivselt eraldamatu ehitustöödest, mistõttu tuleks selliste tegevuste ostmiseks sõlmida eraldi lepingud. Küll aga tuletan meelde, et ehitustööde teostamise puhul peab hankija eeldatava maksumuse määratlemisel arvesse võtma ka võimalikke tõenäoliselt tekkivaid kohustusi. Ehk olukorras, kus renoveerimisprojekti planeeritav maksumus on väga piiripealne lihthanke menetluse piirmääradega, tuleks hankemenetluse läbiviimisel selgelt läbi mõelda võimalikud murekohad, mis võivad hankelepingu lõpliku maksumust kergitada.</p> <p>Teise näite puhul välistaksin kindlasti funktsionaalse koostoimivuse ahelast koolitustegevuse. Kodulehekülje loomise ja trükiste trükkimise puhul tuleb aga arvestada selliste tegevuste eesmärki ja funktsionaalsust. Teenusepakkujate lahusus ei näita funktsionaalsust vaid võib tekitada vajaduse RHS § 23 lg 2 rakendamiseks.</p>
15	kulutuste abikõlblikkus	Trükised, õppefilmid, meedia, kodulehed internetis, infomaterjalid jm on abikõlblikud § 28 punktis 3 toodud kohaliku koostööprojekti, ühisprojekti või teadmussiirde projekti raames. Taotleja, kes soovib toetust kodulehekülje tegemiseks on väga keerulises seisus, sest ta peaks kodulehe tegema ühisprojekti raames, milleks on vaja 2-4 aastast tegevuskava, kuid kodulehekülje tegemine ei võta a kaks aastat. Küsimus: kas on võimalik kodulehekülje tegemiseks saada toetust, tuginedes mõnele muule LEADER määruse paragrahvile, näiteks § 30 lõike 2 p 5?	<p>Meie hinnangul ei ole kodulehe tegemine infotehnoloogiline lahendus, koduleht pigem lahendab teavitamise ja turundamise küsimusi. Kui kodulehega on seotud nt kaardirakendus või toimub internetikaubandus, siis saab seda lugeda infotehnoloogiliseks lahenduseks määruse § 30 lõike 2 punkti 5 mõistes.</p> <p>Kodulehe tegemiseks toetuse saamine nõ. tavaprojekti raames on mõeldav juhul kui kodulehe arendamine on osa suuremast projektist. Nt turismiettevõtja taotleb toetust turismitalu remondiks, siis võib projekti osaks olla ka kodulehe tegemine.</p>

16	kulutuste abikõlblikkus	<p>Taotleja soovib uurida furtsellaaria ja sealäga jääkide koostist Prantsusmaa ühe tehase laboris.</p> <p>1) Selleks saadetakse mõlemad jäägid Prantsusmaale ühte tehasesse, kus uuritakse koostist. <u>Kas tegu on investeringuprojektiga?</u></p> <p>2) Uuringu tulemusest on huvitatud 3 ettevõtet- üks, kes töötleb vetikaid, üks kellel sigala ja üks, kes soovib jääke vääridada. Kui 3 ettevõtjat lähevad antud Prantsusmaa tehasesse konsultatsioon-koolitusele, et uurida tehnoloogiat, mahtusid, protsessi ning kasutamismõimalusi ning ühtlasi tehakse analüüs koostisele. <u>Kas siis on tegemist teadmussirde projektiga?</u></p>	<p>1) Tegemist on teostatavusuuringuga. Teostatavusuuring on abikõlblik kulu ka siis, kui nende tulemuste põhjal ei ehitata hooneid ja/või ei soetata uusi masinaid ja seadmeid.</p> <p>2) Juhul, kui uuringu tulemus on negatiivne ja jääke ei saa kasutusele võtta, siis ei ole mõtet ellu viia konsultatsioon-koolituse osa projektist. Juhul, kui uuringu tulemus on positiivne ning jääke saab kasutusele võtta, siis on tegemist küll teadmussirde projektiga.</p>
17	kulutuste abikõlblikkus	<p>Taotleja soovib soetada (osta või liisida) kasutatud mootorsõidukit, millega pakkuda teenust tegevuspiirkonnas. Kas tegemist on abikõlbliku kuluga?</p>	<p>Kasutatud mootorsõiduki ostmine ei ole abikõlblik kulu projektitoetuse taotluse puhul.</p>
18	e-pria	<p>Dokumentide esitamine projektitoetuse taotlemisel</p>	<p>Dokumendid, mis on sätestatud määruse § 38 lõikes 1 peavad olema esitatud koos taotlusega juba taotluse esitamisel KTGsse.</p> <p>Nt. ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alates 30 000 eurost, peab olema väljavõte põhiprojekti joonistest koos põhiprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks.</p> <p>Ehitise puhul, mille ehitamiseks taotletakse toetust alla 30 000 euro, väljavõte eelprojekti joonistest koos eelprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks.</p> <p>Ehitamisel eskiis kui küsitakse toetust ka ehitise projekteerimisele.</p>
19	e-pria	<p>Kas sellest piisab kui taotleja kinnitab, et kui saab rahastuse, siis sõlmib sobiva hoone kasutamiseks rendilepingu või võimalusel ostab ära?</p>	<p>Ei piisa, nõutavate dokumentide nimekiri on toodud määruse §is 37.</p>
20	Ühisprojektid	<p>Ühisprojekti üldpõhimõtted</p>	<p>Ühisprojekt kestab 2-4 aastat. Ühisprojekti tegevuskavas peab olema kavandatud tegevusi vähemalt 24 kuu kohta.</p> <p>Vt uut ühisprojekti tegevuskava vormi http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/leader/leader_projektitoetus_2014/ Vormide alajaotuse all.</p>

21	Ühisprojektid	Kas ühisprojekti arve tuleb esitada tegevuskavas toodud abikõlblikkuse perioodis.	Arved ei pea olema täpselt tegevuskavas näidatud ajavahemikus, st kulutuste abikõlblikkus algab projektitaotluse PRIAsse jõudmise päevale järgnevast päevast ja lõppeb tegevuskava viimase kuuga. Viimane toetuse väljamaks tehakse pärast ühisprojekti tegevuskavas näidatud ajakava lõppemist. Soovitav on esitada viimane maksetaotlus hiljemalt 2-3 kuud pärast tegevuskava elluviimise lõppu.
22	kulutuste abikõlblikkus	Jahiseltside (MTÜde) poolt taotletakse toetust taparuumide ja külmkambrite ehitamiseks külainvesteeringute meetmest 90% toetusmääraga. Taparuumid ja külmkambrid ei kajastu külade ega kohaliku omavalitsuste arengukavas, mida strateegia rakenduskava tingimused nõuavad.	Kui projektitoetuse taotlus ei vasta strateegiale ega ka rakenduskavale, siis ei ole projekt abikõlblik. Kui aga soovitakse siiski taotlust rahastada, siis tuleks kaaluda madalamat toetusmäära kui 90%, sest esitatud andmete põhjal näib olevat tegemist ettevõtluse arendamisele suunatud tegevusega. Ka ulukiliha töötlemise arendamiseks mõeldud tegevuste toetusmäär on 50%, st et juhinduda tuleb (EL) määruse 1305/2013 artikli 17 määradest.
23	kulutuste abikõlblikkus	Teadmussiirde projekt ja koolitaja pädevus	Koolituse ja/või koolitaja pädevuse üle otsustamise õigus on kohalikul tegevusgrupil, kes iga-aastase rakenduskava strateegia meetmes või strateegias määratleb ära, kes on nende jaoks pädev koolituse korraldaja ja/või lektor. Näiteks võib määratleda, et toetust taotlev koolitaja (toetuse saaja) peab olema tegutsenud koolituste korraldajana vähemalt 3 aastat ning on selle aja jooksul korraldanud vähemalt 20 koolitust. Samuti peaks seadma nõudeid sisulisele koolitajale (lektorile), et see vastaks koolituse sisule. Oma pädevuse tõendamiseks tuleb nii koolituse korraldajal kui ka vahetul koolitajal esitada sobivad dokumendid. Koolitaja nt oma CV, koolituse korraldaja nt koolitusloa või ülevaate varasemalt korraldatud koolitustest. Kui rakenduskavas ei ole toodud koolitaja pädevust, teeb PRIA projektile mittemääramise .
24	kulutuste abikõlblikkus	Kaudne kulu	Kaudsete kulude toetusmäär on sama, mis otsete personalikulude puhul. Nt kui projektile, mille raames rahastatakse ka projektijuhtimise otseid personalikulusid ja sellele kulule taotletakse toetust 90%, siis on ka kaudsete kulude toetusmäär 90%. Kuid nt kui otsete personalikulude toetusmäär on 70%, siis on ka kaudsete kulude toetusmäär 70%.
25	KTG projektid	KTG taotluste määramise tähtaega ei ole määruses toodud, kas üldkoosoleku otsuse saabumisest või taotluse saabumisest?	KTG projektitaotlusele toetuse määramise või mittemääramise otsuse tegemise tähtaeg on 60 tööpäeva arvates taotluse esitamisest PRIAle.
26	KTG projektid	Kas KTG peab oma taotlusvoorst kodulehel teavitama?	Kui mõeldud on KTG oma projektide taotlusvooru teavitamist, st kui taotlejaks KTG ise, siis seda ei pea tegema.
27	KTG projektid	Kui KTG ise esitab kogukonnateenuse projekti - kas see projekt läheb hindamiskomisjonile?	Ei, sest määruse § 39 lõike 5 kohaselt jätab kohalik tegevusgrupp hindamata projektitaotluse, mille on esitanud kohalik tegevusgrupp .

28	rakenduskava muudatus	2016.a. rakenduskavas on meil Meede 2 eelarveks märgitud 150 000 €. Sellest 130 000 projektitaotlusteks ja 20 000 koostööprojektiks. Kuna meetme osas on suur ületaotlus, otsustas juhatus jätta 2016.a. koostööprojekte toetus taotlemata ja tõsta 20 000 € projektitaotluste eelarvesse. Kas võime lugeda, et meetme eelarve on 150 000 € ja teha selles ulatuses paremusjärjestuse heakskiitmist või peame üldkoosoleku otsusega vastu võtma rakenduskava muudatuse, kus tõstame koostööprojekti eelarve 20 000 € meetme projektielarvesse?	Vajalik on teha rakenduskava muudatus. Silmas tuleb pidada, et rakenduskava muudatus olema heaks kiidetud enne kui kogu 150 000 (antud näite puhul) saab määratud projektitaotlustele.
29	otsuse tegemisest	Taandamine	Seotuse ilmnemisel tuleb igat juhtumit eraldi vaadata, et selgitada välja, kas on alust taandada või mitte. Kui peaks tekkima olukord, kus juhatuse liikmetest taandavad end enamus muude sektorite esindajatest ja projektitaotluste paremusjärjestuse kinnitamise otsustamisel tuleb enamus hääli avaliku sektori esindajatelt, siis ei ole juhatus täitnud 1305/2013 art 34 lg 3 b nõuet, et valikuotsuste tegemisel peab vähemalt 50 % häältest tulema partneritelt, kes ei ole riigiasutused, ja seega ei ole juhatus pädev paremusjärjestust kinnitama. Sama kehtib ka olukorras, kui peaaegu kõik juhatuse liikmed taandavad end otsuse tegemisel seetõttu, et nad on seotud paremusjärjestusse kantud projektidega. Kui juhatus paremusjärjestuse kinnitamisel ei vasta määruse nõuetele, siis tuleb paremusjärjestus kinnitada üldkoosoleku poolt.
30	teavitamine	Teavitamine	Määrus nr 26 „Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020“ on vastu võetud 22.12.2015. Selle määruse § 3 lõike 5 kohaselt tuleb toetuse saajal juhul, kui tal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht: 1) avaldada veebilehel lisaks logole ja embleemile objekti või tegevuse lühikirjeldus; 2) kirjeldada toetatava objekti või tegevuse lühikirjelduses ka eesmärgi ja oodatavaid tulemusi, kui toetus ületab 10 000 eurot.
31	teavitamine	KTG kodulehel teavitused	KTG kodulehelt peab selguma, millal on teavitus taotlusvooru avanemisest üles pandud. Samuti peavad olema avalikustatud kõik KTG üritused, kui nende elluviimiseks tehtud kulutustele taotletakse toetust.

32	kulutuste abikõlblikkus	<p>Taotluse esitas OÜ Kroonikeskus äriregistrikood 10691092. OÜ Vergi Invest on 100% OÜ Kroonikeskuse omanik ning Vergi Investi omanikfirma asub välismaal. VKEde määratluse järgi 100% puhul peab esitama konsolideeritud majandusaasta aruande. OÜ Vergi Investil on kustutamishoiatus, kas sellest piisab, et see jääks aluseks meie menetluse lõpetamiseks? Peale selle tegeleb OÜ Kroonikeskus kinnisvara haldamisega, küsib toetust päikesepaneelide paigaldamiseks ühele ärihoonele, kus on tal 10 rentnikku. LEADER ei toeta ju kinnisvara arendust? Kas siis oleks aluseks § 31 lg 1 p 14?</p>	<p>KTG ülesanded on projektitaotluse vastuvõtmine ning projektitoetuse taotleja, projektitaotluse ja toetatava tegevuse vastavuse kontrollimine strateegias ja rakenduskavas, sealhulgas strateegia meetmes esitatud nõuetele (LEADER määruse §s 38). Kohalikul tegevusgrupil ei ole kohustust kontrollida taotleja nõuetele vastavust ja kavandatavate kulutuste abikõlblikkust EL õigusaktide või LEADER määruse mõistes. Samas on väga hea, kui kohalik tegevusgrupp seda teeb – see toob välja võimalikud ohukohad ning juba varakult jääb välja taotlus, millele ilmselt teeks EI otsuse PRIA. Seega küsimuses toodud taotlus võib minna hindamisele KTGs. Võimalik, et kui PRIA hakkab taotlust menetlema, siis on kanne "kustutamisel" juba äriregistrist likvideeritud, kuid määruse § 27 lg 3 p 6 alusel kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotiotsust.</p>
33	VTA	<p>Millistel juhtudel on tegemist vähese tähtsusega abiga (edaspidi VTA) ja millal mitte? Kas põllumajandustegevusele tuleb määrata VTA?</p>	<p>Üldjuhul on toetus käsitletav vähese tähtsusega abina juhul, kui toetatav tegevus on suunatud ettevõtluse arendamiseks, kaasarvatud koolitused ja turuarenduseks antud toetus ühisprojektide raames, kus VTA arvestatakse projektis osalejate kohta, mitte toetuse saajale. Registrile on juurdepääs riigiabi ja vähese tähtsusega abi andjatel, kes on rahandusministeeriumiga sõlminud riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmete registrile esitamise lepingu. KTG saab riigiabiregistrist vaadata, kas ja kui palju on toetuse taotlejale antud vähese tähtsusega abi, et ei tekiks olukorda, kus toetust ei saa anda seetõttu, et VTA piirmäär 200 000 € on saavutatud. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist saab vaadata erinevaid VTA-sid kumuleeruvalt (horisontaalne, kalanduse ja põllumajanduse vähese tähtsusega abi). Vaata näidet lingilt https://rar.fin.ee/DMAremnantPage.action?aidRecipientId=140935. Põllumajandustegevustele üldjuhul ei anta toetust vähese tähtsusega abina.</p>
34	toetusmäär	<p>Millistel juhtudel määrata toetust 50%</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Juhul, kui taotleja ise taotleb 50% toetust (kuigi maksimaalne toetusmäär on suurem); 2) Juhul kui tegevusgrupp on määranud maksimaalseks toetuse määraks 50%, st vähem kui LEADER määruses lubatud ning 3) kui taotletakse toetust investeeringuteks materiaalsesse varasse põllumajandussektoris ning ELi toimimise lepingu I lisas loetletud toodete töötlemiseks ja turustamiseks.

35	käibemaks	Kas OÜ, kes hetkel ei ole Km-kohuslane ei saa toetust käibemaksule, kuna tal on võimalik seda kunagi tulevikus tagasi saada.	Taotleja peaks esmalt tegema selgeks käibemaksuseaduse alusel ja/või maksuametiga konsulteerides kas majandustegevus, mille arendamiseks taotletakse toetust on tulevikus maksustatav käibemaksuga ning kas toetuse saajal tekib pärast projekti elluviimist õigus taotleda tagasiulatuvalt käibemaksu tagastust ka nendelt põhivara soetustelt, mis on tehtud enne käibemaksukohustuslaseks registreerimist. Kui selline võimalus tulevikus tekib, siis ei ole KM abikõlblik juba toetuse taotlemisel vaatamata sellele, et hetkel ei taotleja käibemaksukohustuslane.
36	kulutuste abikõlblikkus	Seletuskiri lk 20 §18 lg 3 ütleb, et kui personalikulu tekib juhatuse liikme lepingu ehk käsunduslepingu (võlaõigusseaduse tähenduses) alusel, siis peab strateegia rakendamisega seotud tegevus olema käsunduslepingus eraldi märgitud. Kuidas seda tõlgendada, mis tegevus peab lepingus kirjas olema ? Mis tegevused ei ole abikõlblikud?	Lepingus peab olema kirjeldatud strateegia rakendamisega seotud tegevused – nt kohaliku tegevusgrupi juhtimine, paremusjärjestuse ettepanekute kinnitamine, üldkoosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine, taotluste vastuvõtmiseks ja projektide valimiseks vajalike tegevuste korraldamine, osalemine koostööprojekti jms.
37	kulutuste abikõlblikkus	Kas kaudsete kulude all toodud §18 lg 2 p 1 kulud bürootarvetele (paber, pastakad jne) ei ole abikõlblikud mitte ühegi tegevuse juures (lg 3 p3 koolituse, seminari, teabepäeva jm ürituse korraldamise kulud; p7 riigisisese koostööprojekti ettevalmistamise kulud jne.)?	<p>Lihtsustatud kuluhüvitamise meetodi rakendamise eesmärk on lihtsustada menetlust valdkondades, kus on palju kuludokumente väikeste kulutuste kohta, Lihtsustatud kuluhüvitamise meetodite rakendamine peaks vähendama nii kohalike tegevusgruppide kui ka makseagentuuri halduskoormust. Kuna kulud bürootarvetele on arvatud kaudsete kulude hulka, siis üldjuhul ei ole kulud bürootarvetele hüvitatavad otsese kuluna.</p> <p>Määruse seletuskirja kohaselt loetakse muudeks otsesteks kuludeks, mida hüvitatakse kuludokumendi alusel muuhulgas ka strateegia rakendamisega seotud huvi- või sidusrühmadele koolituse, seminari, teabepäeva, õppereisi ja muu ürituse korraldamise kulud, sh ruumide üürikulu, koolitajaga seotud kulud, reisikulud, toitlustamiskulu, koolitusmaterjalide koostamise ja väljaandmise kulud.</p> <p>Kuna teatavaid tegevuskulusid võib hüvitada nii otsese kui ka kaudse kuluna, siis näeme kahe hüvitusviisi paralleelsel kasutamisel ühe ja sama kululiigi puhul topeltrahastamise ohtu ning pigem ei toeta bürootarvete soetamise hüvitamist otsese kuluna.</p>
38	kohalik tegevusgrupp	Kas ja kust saab teada kas piirmäärad 15 000 € ja 30 000 € mingite tegevuste puhul (mille alust me ei suuda ka leida) sisalduvad sellesamas vähese tähtsusega ja riigiabi registris või peab taotleja selle kohta kuskilt mujalt otsima kui palju tal mingiteks tegevusteks on abi jääk. Kas tegevusgrupp saaks infot kust ja mis registrit peaks veel jälgima, et teada kui palju on taotlejal võimalik üldse toetust taotleda jälgides vähese	Registrile on juurdepääs riigiabi ja vähese tähtsusega abi andjatel, kes on rahandusministeeriumiga sõlminud riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmete registri esitamise lepingu. KTG saab riigiabiregistrist vaadata, kas ja kui palju on toetuse taotlejale antud vähese tähtsusega abi, et ei tekiks olukorda, kus PRIA ei saa toetust anda seetõttu, et VTA piirmäär 200 000 € on saavutatud. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist saab vaadata erinevaid VTA-sid kumuleeruvalt (horisontaalne, kalanduse ja põllumajanduse vähese tähtsusega

	tähtsusega abi ja riigiabi piirmäärasid.	abi). Vaata näidet lingilt https://rar.fin.ee/DMAremnantPage.action?aidRecipientId=140935 . Põllumajandusliku vähese tähtsusega abi piirmäär on 30 000 € ja põllumajandusliku vähese tähtsusega abi andmist reguleerib Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013. Kalamajandusliku vähese tähtsusega abi piirmäär on 15 000 € ja kalamajandusliku vähese tähtsusega abi andmist reguleerib Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 717/2014.
39	kulutuste abikõlblikkus Kas ühte projekttaotlusesse on võimalik siduda kokku investeering ja teadmussiire ehk kas projekt saab üheaegselt olla nii investeeringuprojekt kui teadmussiirdeprojekt. Näide: Ettevõtja soovib hakata tegema juustu. Selleks soovib esialgu õppida Hollandis juustutegu (teadmussiire) ning pärast soetada seadmed ja hakata tootma (investeering).	Mitteinvesteeringuteks ehk pehmete tegevuste elluviimiseks saab projektitoetust taotleda, kui need on osa ühisprojektist, teadmussiirde projektist või tegevusgruppide omavahelisest koostööprojektist. Nii teadmussiirde kui ka ühisprojekti raames saab teha investeeringuid. Samas peavad olema täidetud teadmussiirde või ühisprojektile kehtestatud nõuded. Juhul, kui investeering on teadmussiirde projekti koosseisus, siis peavad olema täidetud nõuded teadmussiirde projektile – määruse § 28 lg 2 p. 3) koolitus- ja teavitustegevusena tegevuspiirkonna ettevõtjate arendamiseks projektitoetuse taotleja poolt, kellel on selle tegevuse elluviimiseks rakenduskavas kirjeldatud asjakohane suutlikkus (edaspidi teadmussiirde projekt). Projektijuhtimise kulusid saab arvestada vaid nendelt abikõlblikelt tegevustelt, mis eeldavad projektijuhi olemasolu ja mitte investeeringutelt.
40	kulutuste abikõlblikkus KASUTATUD mootorpaat on üldse abikõlblik? On ta kasutatud masin või seade?	Kasutatud mootorpaadi ostmise ei ole abikõlblik kulu projektitoetuse taotluse puhul. Oleme seisukohal, et mootorpaat ei ole masin ega ka seade.
41	kulutuste abikõlblikkus Ettevõtja tahab oma tooteportfellile luua kaubamärki, mida on võimalik ka patenteerida. Tegevus 1 - kaubamärgi loomine Hinnapakumine disain-ja loovfirmalt sisaldab: - kaubamärgi loovlahendus (brändi nimi ja logo, idee väljatöötamine st. lugu) - kujundustööd (logo kujundus ja logo failid) - kujundustööd (brändi visuaalse identiteedi loomine ja stiiljuhendi koostamine) toodetele ja müügikohale. Tegevus 2 - patendi taotlemine	Patendi saamisega seotud kulud – brändi disaini loomine, sh brändi nime ja täis logo disain, nn. oma taustaloo arendamine, brändi visuaalne identiteet ja stiiljuhend on põhjendatud, kui need on vältimatud kulud patendi saamiseks. Patent ei ole sama, mis kaubamärk, kuid mõlemad on käsitletavad immateriaalse varana. http://www.epa.ee/et/kaubamargid/mis-kaubamark . Patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamine on abikõlblik kulu (EL) määruse 1305/2013 art 45 lg 2 p d kohaselt. Seega kui kaubamärgi loomiseks kavandatud tegevused päädivad kaubamärgina, mida toetuse saaja kajastab oma raamatupidamises immateriaalse varana, siis on tegemist abikõlbliku projektiga.

42	paremusjärjestus	<p>Miks ei tohi pingereas joonealustele taotlejatele määrata toetust?</p>	<p>ELÜPS § 79 lõike 1 kohaselt rahuldatakse toetuseks ettenähtud vahendite piires taotlus kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele ning taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele. Rahuldatakse kas: 1) hindamistulemuste alusel koostatud taotluste paremusjärjestuses esimesele kohale tulnud taotlus; 2) hindamistulemuste alusel välja valitud ja paremusjärjestusse seatud parimad taotlused; ning 3) kõik taotlused.</p> <p>LEADER projektitoetuste puhul kehtib § 79 lg 1 p. 2, st projektide hindamise tulemuste alusel koostatud paremusjärjestus on PRIAle aluseks taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuste tegemiseks. ELÜPSi § 79 lg 7 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus kui hindamistulemuste alusel välja valitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud nõuetele vastavat taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, sest taotletava toetuse suurus ületab meetme, alameetme, tegevuse liigi või muu arengukavas nimetatud aluse kohta sama aasta toetusteks ettenähtud vahendite jäägi. Seega kohalik tegevusgrupp võib teha taotluse rahuldamise ja selle rahastamise suuruse kohta ettepanekuid nii palju, kui ta on rakenduskavas meetme eelarves raha ette näinud.</p> <p>Juhatus võib kinnitada paremusjärjestuse rakenduskavas meetmele ettenähtud eelarve piires ja seega PRIAle esitatakse lõplik loetelu rahastamiseks valitud projektidest ja nendest projektidest, mida ei rahasta. PRIA ei ole õigust teha nõ. joone alustele projektidele taotluse rahuldamise otsuseid.</p> <p>Ka sisuliselt ei saa pidada õigeks lähenemist, et nõ. joone alla jäänud projektidele määratakse toetus pärast hindamistulemuste selgumist või kui projektide elluviimise käigus selgub, et toetust saanute hulgast mõni loobub või ei kasuta ära kogu talle määratud toetust, sest see võib viia olukorrani, kus lõpuks määratakse toetus projektile, mis vastab küll nõuetele kuid sisuliselt pole põhjust rahastada.</p>
43	VTA	<p>Leader määruse §34 lg (12) Projektitoetuse andmisel võetakse arvesse komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.</p> <p>Ka määruse seletuskiri ei anna selgust, mida peab jälgima. Seletuskirjas:</p>	<p>Riigiabi määratakse alati toetatava tegevuse järgi mitte isiku juriidilise tegutsemise vormi järgi (ettevõtja või mtü vm).</p> <p>PRIA jälgib vähese tähtsusega abi puhul, kui palju on taotlejal vaba vähese tähtsusega abi jääki ning määrab toetussumma vastavalt sellele. Tegevusgrupil ei ole otsest kohustust jälgida VTA piirmäärasid, kuid ta saab ennetavalt käituda. Sest kui tegevusgrupp näeb, et taotleja taotleb toetust, mis on käsitletav vähese tähtsusega abina, kuid taotletav toetussumma on suurem kui on vähese tähtsusega abi vaba jääk vastavalt vähese tähtsusega abi registri andmetele, siis ta saab taotlejat teavitada sellest. Taotleja omakorda saab sel juhul oma taotlust</p>

Lisaks määrustele nr 1407/2013 ja 360/2012 on Euroopa Komisjon kehtestanud vähese tähtsusega abi määrused ka põllumajandusliku vähese tähtsusega abi (piirmäär 15 000 eurot) ja kalandusliku vähese tähtsusega abi (piirmäär 30 000 eurot) kohta ehk vastavalt määrus (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17), ja määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.06.2014, lk 45–54).

Kas ja kust saab teada, kas piirmäärad 15 000 € ja 30 000 € mingite tegevuste puhul (millede alust me ei suuda ka leida) sisalduvad selles samas vähese tähtsusega ja riigiabi registris või peab taotleja selle kohta kuskilt mujalt otsima, kui palju tal mingiteks tegevusteks on abi jääk.

Kas tegevusgrupp saaks infot kust ja mis registrit peaks veel jälgima, et teada kui palju on taotlejal võimalik üldse toetust taotleda jälgides vähese tähtsusega abi ja riigiabi piirmäärasid

korrigeerida.

Selle kohta, kui palju keegi on erinevate valdkondade VTA-d saanud, saab teavet rahandusministeeriumi riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist RAR, mille leiab lingilt: <http://www.fin.ee/riigiabi>.

Paremal serval tuleb täita andmeväljad: „Abi saaja registri- või isikukood“ ja „Abi saaja nimi“ ja pärast taotleja andmete sisestamist saab näha, milline on ettevõtja VTA vaba jääk (kajastatud on nii kalamajanduslik kui ka põllumajanduslik VTA).

Kui põllumajanduslik abi antakse MAKi vahenditest, siis vähese tähtsusega abi ei määrata - sest põllumajanduslikud tegevused on n.ö vabastatud EL toimimise lepingu riigiabi sätete rakendamise kohustusest 1305/2013 artikli 81 kohaselt. Näiteks, kui MAKi meetmete raames plaanitakse soetada kuivati, siis arvestades investeeringu eesmärki nt põllumajanduslikuks tegevuseks, siis vähese tähtsusega abi ei määrata, kuid aga kui teenuse osutamiseks, siis määratakse vähese tähtsusega abi.

Kui abi antakse põllumajanduslikuks tegevuseks muudest fondidest või programmidest kui MAKi raames, siis läheb antav abi põllumajandusliku vähese tähtsusega abi alla. Sellist abi on andnud näiteks Keskkonnaamet, KIK, MES, Töötukassa jm.

Näited erineva põllumajandusliku VTA kohta, mis ei ole MAKi raames antav põllumajanduslik vähese tähtsusega abi, riigiabi vm.:
PRIA-l on turuarendustoetus ja piimakvoodi trahvi ajatamine
Keskkonnaametil on looma poolt tekitatud kahjude hüvitamine
MESil on otselaen VTana
Töötukassal on tööturuteenuste osutamine töövõimereformi sihtrühmale-
põllumajanduslik ja kalanduslik VTA (2016-2020), Tööhõiveprogramm 2016-2017 (põllumajanduslik ja kalanduslik VTA).

Põllumajandusliku vähese tähtsusega abi piirmäär on 30 000 eurot ja põllumajandusliku vähese tähtsusega abi andmist reguleerib Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013.

Kalamajandusliku vähese tähtsusega abi piirmäär on 15 000 eurot ja kalamajandusliku vähese tähtsusega abi andmist reguleerib Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 717/2014.

44	kulutuste abikõlblikkus	Kas nn. äpi tegemine teatud tegevuste jaoks (näiteks maakonna välja mõeldud teekondadele) on investeering või pehme tegevus. Ehk kas infotehnoloogilised rakendused, just äpist on jutt, loetakse investeeringuteks?	<p>Äpp on (arvuti)programm ehk tarkvara, mida saab käsitleda kui standardtarkvara (word, office, excel, gmail jt) ja kui spetsiaalset tarkvara (nt mobiilirakendus PERK (püügiandmete esitamise rakendus kaluritele), mille kaudu saavad kutselised ranna- ja sisevete kalurid esitada kohustuslikke püügiandmeid ministeeriumile ja Keskkonnainspektsioonile).</p> <p>Raamatupidamise Toimkonna Juhendis on öeldud, et „Näiteks arvutitarkvara klassifitseeritakse materiaalseks põhivaraks juhul, kui see on lahutamatu seotud teatud riistvaraga. Juhul kui arvutitarkvara kasutamine on sõltumatu riistvarast, klassifitseeritakse see immateriaalseks põhivaraks.“</p> <p>Seega kui äpp on spetsiaalselt tellitud infotehnoloogiline lahendus (tarkvara) toetuse saaja mingi kindla probleemi lahendamiseks, siis kehtib ka LEADER-määrus §42 lõige 7 p 2 ehk järelevalveperiood.</p>
45	töörühma liikmed	Kas raamatupidaja, kes töötab tegevusgrupis käsunduslepingu alusel võib osaleda hindajana hindamiskomisjoni töörühmas?	Seletuskiri kohaselt ei tohiks töörühma kuuluda ka kohaliku tegevusgrupi tegevpersonal (tegevjuht, meetmenõustaja, projektkoordinaator vms) ja isikud, kes vahetult nõustavad projektitoetuse taotlejaid, kuna vahetult taotlejaid nõustades võib hindamisel tekkida huvide konflikt, mis võib kahtluse alla seda hindamisprotsessi läbipaistvuse. Kuigi raamatupidajat ei ole nimetatud tegevpersonali hulgas, siis läbipaistvuse ja huvide konflikti vältimise eesmärgil ei peaks ka raamatupidaja kuuluma töörühma, isegi siis kui ta töötab käsunduslepingu alusel.
46	kulutuste abikõlblikkus	Millal on projektitaotluse puhul sõidukulu abikõlblik? Mida teha olukorras kui lektor, kes töötab töövõtu- või käsunduslepingu alusel, küsib toetust transpordikulule?	Kui lektori kuludena käsitletakse nii lektori töötasu kui ka sõidukulu, st lektor esitab arve eraldi töötasule ja sõidukulude kohta, siis on see otsene kulu, mida hüvitatakse kuludokumendi alusel. Kindlasti peaks sel juhul ka töö- või käsunduslepingust välja tulema, et lektori esinemistasule lisanduvad eraldi kuluna lektori sõidukulud.
47	projektitaotlus	Millal kontrollitakse aastaaruannet ning kas peab olema kindlasti kinnitatud aasta aruanne (võlg nagunii ei tohi olla) mida PRIA kontrollib aasta aruandest?	LEADER-määrus § 37 lg 4 p. 5 kohaselt tuleb aastaaruanne esitada koos avaldusega, kui aastaaruanne ei ole kättesaadav äriregistris. Aastaaruande põhjal hinnatakse kas taotleja on VKE või mitte.
48	riigihange	Kuidas peab koostama MTÜ tulude prognoosimise? Kuidas märgib MTÜ taotlusvormis riigihanke kohusluse?	<p>MTÜ-de tuluprognosimisel tuleb arvesse võtta kõik tulud, mida MTÜ aasta jooksul saab või plaanib saada/taotleda. Ka näiteks projekti elluviimise järgne toetuse laekumine.</p> <p>Riigihankekohuslasest MTÜ märgib oma hankekohusluse taotlusvormis igakordselt, kui ta vastab mõnele RHS § 10 lõikes 1 sätestatud hankija määratlusele.</p>
49.		PRIA kontroll-lehe kättesaadavus tegevusgruppidele	Riigihangete kontroll-lehe puhul on tegemist asutusesisese dokumendiga, mida PRIA ei väljasta ühelegi kõrvalisele isikule.

50	ühisprojekt	Kuidas peab ühistegevuskavas olema selgitatud 2 aastat ehk 24 kuud tõestamine alates PRIAsse dokumentide jõudmisest?	24 kuu nõude täitmist hinnatakse vastavalt ühisprojekti tegevuskavas toodud planeeritavate tegevuste ajakavale.
51	hinnapakkumus	Kas maksetaotlusega kaasa pandud hinnapakkumised peavad kehtima?	Maksetaotlusega esitatavad hinnapakkumused ei pea olema kehtivad.
52	projektitoetuse taotleja	Kas e-pood on investering? Kuidas tõendada e-poe tegutsemist (ettevõtja) tegevuspiirkonnas tegutsemisena.	<p>E-poodi saab lugeda investeringuks juhul, kui e-poe arendamiseks ostetakse spetsiaalne tarkvara.</p> <p>Kohalikul tegevusgrupil on õigus ise sisustada nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetatavale tegevusele. Seega tuleks küsimust arutada kohapeal ja leida sobiv kriteerium nõ. internetikaubanduse arendamisega seotud projektide rahastamiseks. E-poe tegutsemist tegevuspiirkonnas ei ole ilmselt võimalik tõendada lihtsate vahenditega (kui üldse on võimalik reguleerida e-poe tegutsemispiirkonda) ja seepärast peaks alustuseks esitama küsimuse, mis on tegevusgrupi jaoks oluline – kas see, et e-pood peab tingimata tegutsema tegevuspiirkonnas või piisab kui e-poe pidaja elab ja tegutseb tegevuspiirkonnas (FIEde puhul ilmselt piisaks, kui taotleja oleks rahvastikuregistri andmetel mõne KTGsse kuuluva KOVi elanik). Või hoopis määratlenda valdkonnad, mille toodangut peab müüma e-pood, kes soovib saada toetust jms. Lisaks on veel võimalus jätta e-kaubanduse arendamisele keskenduvad projektid rahastamata. kuid organisatsioonide puhul lihtsat lahendust ei näi olevat.</p>
53	kuludokumendid	Kas koostööprojekti raames läbi viidud koolituse korral tuleb esitada LEADER-määrus § 22 lõige 1 punkt 8 nõutud dokumendid?	Jah - koolituse päevakava ja sellest osavõtjate nimekiri, millel on märgitud osalejate kontaktandmed ning allkirjad.
54	haldusreform	Et Leader tegevus jätkuks endistes piirides kuni selle perioodi lõpuni? Kas KOV võib kuuluda korraga 2 KTG-sse vastavalt ministri kirjale võib kuuluda, kui see olukord on tekkinud haldusreformi tulemusel valdade liitumisel? PLPK plaanib välja jagada projektide rahad 2 järgmise aastaga 2017 ja 2018.	<p>Haldusreformist tingitud kohalike omavalitsusüksuste suuruse ja arvu muutumist arvestades oleme kavandamas määruse muudatuse selliselt, et kohalikud tegevusgrupid saaksid kuni selle programmiperioodi lõpuni jätkata piirides, mis vastavad heakskiidetud strateegias kirjeldatule. Samuti näeme ette, et kohalikku tegevusgruppi võib kuuluda vähem kui 3 KOVi kui KOVide arvu vähenemine on tingitud haldusreformist.</p> <p>Ei kiida heaks PLPK plaani ära jagada projektitoetuste eelarve järgmise kahe aastaga.</p>
55	eelarve	Kuidas rakenduskava jääkide ülekandumine toimub?	Sellel perioodil ei ole eraldi tegevusi rakenduskava eelarvejääkide ülekandmiseks järgmisteks aastateks.